Tizennyolczadik évfolyam 211. szám. Kolozsvárt, péntek, szeptember 17. 1897.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az államföntartó gazdaelem.

Két czikk.

Budapest. szept, 16.

(aé.) A földmivelésügyi miniszter, mikor megnyitotta az agrármuzeumot, azt a reményét fejezte ki, hogy ez az uj intézmény is hozzá fog járulni ahhoz, hogy az államföntartó gazdaelem sorsán segitve legyen.

A mezőgazdasági muzeum kétségkivül üdvözlésre méltó intézmény, melyre egy mezőgazdasági alapokon nyugvó államban a továbbfejlődés helyes iránya érdekében okvetlenül szükség van. Elég későn hozták össze ezt a muzeumot, örüljünk tehát neki, hogy összehozták, hogy a milléniumi kiállitók voltak annyira hazafias érzelmüek és önzetlenek, hogy kiállitott tárgyaikat átengedték az uj muzeumnak. Reméljük, hogy a nagyközönség ezentul is hozzá fog járulni a megalapitott muzeum fejlesztésehez és adományaival ki fogja egésziteni a ma még kezdetleges mezőgazdasági tárlatot, melynek már mai szép anyagát is inkább egy muzeum alapjának kell tartanunk, mint magának a muzeumnak.

Az is kétségtelen, hogy az agrár egyetemre, mely ezzel a muzeummel karöltve szerveződik, nagy szükség van. Ha a földmivelésügyi miniszter szorgalmasan fog dolgozni az agrároktatás terén, a gazda kimüvelése érdekében, akkor hervadhatatlan érdemeket fog szerezni magának,

Az is bizonyos, hogy azok az ipari szakiskolák, melyeket a kereskedelemügyi miniszter a sorsüldözött vidékeken fől akar állitani, hasznos intézmények lesznek. Minél inkább terjesztjük és fejlesztjük a mezőgazdasággal rokon, vagy azzal összeférő iparágakat, annál függetlenebbé tesszük a gazdát az időjárás viszontagságaitól, annál jobban védjük őt a sors bármely fenyegető csapásával szemben.

De mindez a kétségtelenül hasznos intézkedés tulajdonképpen régi tartozás, melyről ma már alig szólhatunk, melynek nem ma, hanem talán évtizedekkel előbb kellett volna effektuálódnia, mert ezek a hasznos intézkedések nem a napnak, nem az évnek szólnak, hanem szólnak a jövőnek, melyet még el kell érnünk.

De hogyan érjük el ezt a jövőt, melyben hasznositani fogjuk ezeket az üdvös intézkedéseket, mikor a gazdának, az államföntartó elemnek jelene van veszélyeztetve. Mindenfelől olyan értesitéseket kapunk, hogy a gazda az ország csaknem minden vidékén a legnagyobb inségnek néz elébe. A buza és rozstermésétől már nincs mit várnunk; jól tudjuk, hogy a cséplés végeredménye mindenfelé milyen szomoru volt. De a tengeri is rosszul sikerült, a burgonya elrothadt a földben, s mikor a gazda kiássa, még meg sem látja a burgonyát, mikor a buzát már érzi. És igy van mindennel. Csapás csapásra tornyosul és a gazda ki van szolgáltatva spekulácziónak, uzsorának, tönkrejutásnak.

A kormány vetőmagot fog kiosztani; az helyes. De a módozatoktól is sok függ. Vajjon milyen részletekben fogja a kormány visszakérni kölcsönét, s vajjon lesz-e elég mag a kormány rendelkezésére lévő uradalmakban, s vajjon a kormány jóakaratu segitségéről tudnak-e mindenhol, a hol a gazdaközönség rászorul erre az inség-kölcsönre.

A magkiosztás az első segitség, mely tényleg a jelen számára történik. De ha jelen alatt nemcsak ezt az egy évet értjük, vajjon nem lát-e a kormány olyan intézkedéseket szükségesnek, melyek nem akadémikus természetüek, mint az agrármuzeum, agráregyetem, szakoktatás stb. Vajjon nem jut-e eszébe a földmivelésügyi miniszternek, hogy azok az agráriusok mondanak évek óta olyan dolgokat, melyekot megszivlelni nem ártott volna olyan kormánynak, mely a gazdát, a lakosság háromnegyed részét, tényleg államföntartó elemnek tartja.

Politikai hirek.

Alispán jelölés. Szilágysomlyóról táviratozzák hogy Zilahon, a vármegye disztermében Wesselényi Miklós báró főispán a vármegyebizottsági tagokat e hónap 14-én értekezletre hivta össze a Szikszai Lajos halálával megüresedett alispáni szék betöltése végett. A népes értekezlet elnökévé Szőke Bálintot (Zilah), jegyzőjévé Hegedüs Sándort (Szilágy Somlyó) választotta. Beható tanácskozás után Kaizler György dr. központi főszolgabiró, Török István főjegyző és Lőrinczy György zilahi ügyvéd jelöltségében állapodott meg az értekezlet, mely körülményt egy küldöttség hozta a főispán tudomására. Dr. Petri Mór inditványára a bizottsági tagok egyhangulag köszönetet mondtak Wesselényi br. főispánnak azért az előzékeny és figyelmes eljárásáért, hogy a választás előtt a közlemény alakulásáról és a bizottsági tagok véleményéről is informácziót óhajtott szerezni. Az alispáni választás e hó 29-én lesz.

Ötven órás ülések. Bécsből irják: A kormány még eddig nem határozott arról, hogy milyen eszközökkel fog az obstrukczió ellen küzdeni. A jobboldali pártok legujabb jelszava az, hogy a németeket ki kell éheztetni, s hogy az obstrukcziót végtelen ülésekkel kell lehetetlenné tenni. Arról beszélnek, hogy a képviselőház éjjel-nappal együtt lesz, s hogy a legrövidebb ülés ötven óráig fog tartani. Ezzel függ össze az is, hogy Badeni gróf Kathrein volt képviselőházi elnököt és Ebenhoch ot értekezletre magához hivatta.

EMKE.

I. kérdés: Az E. M. K. E. elnöki állására kit tart felkérendőnek, a ki az egylet fontos kulturalis és társadalmi missziójára való tekintettel, a társadalomban elfoglalt állásánál és köztevékenységnél fogva ezen tiszt betöltésére véleménye szerint leginkább alkalmas?

2. kérdés: Helyesli-e az alapszabályoknak azt a módositását, hogy az évi rendes dijak 2 frtról 5 frtra, a pártoló tagsági dijak pedig évi 1 frtról 2 frtra felemeltessenek, s reméli-e, hogy ezáltal nagyobb anyagi eredmény s az egylet ügyei iránt pedig szélesebb körü érdeklődés fog eléretni. Igen-e vagy, nem?

3. kérdés: Helyesli e, hogy a régi alapitók a választmányból kihagyassanak. Igen-e vagy nem?

4. kérdés: Szükségesnek s az egyesület ügymenetére, alaptőkéjének gyarapodására előnyösnek tartja-e, hogy az alapszabályok ugy módosittassanak, miképp ezentul belépő alapitók a választmánynak tagjai ne legyenek? Igen-e, vagy nem?

5. kérdés: Helyesnek tartja-e azt, hogy az alapszabályok által meghatározott müködési körből kihagyassék mindaz, a mi specifikusan a közgazdasági tevékenység körébe tartozik? Igen-e, vagy nem?

6. kérdés: Az E. M. K. E. titkári (főtitkári) állását összeférhetőnek tartja-e az orsz. képviselői állással? Igen-e vagy nem?

Járai Árpád birtokos, Deésfalva.

1. Az elnöki székre Ugron Gábort, mert szép tehetségét a társadalomra nézve sehol jobban, nemesebben, a hazára mégis üdvösebben, áldást hozva, hasznosabban nem érvényesitheti, mint itt.

2. Nem, mert a szegény polgárt ugy nem szabad kizárni filléreivel, mint a gazdagot aranyaival.

3. Nem.

4. Nem.

5. Nem.

6. Nem, még akkor sem, ha Kolozsvárt a legszerényebb hivatalt foglalja is el, a mi dijazással van egybekötve.

Borbély György tanár, Zala-Egerszeg.

1. Ugron Gábor.

2. Nem, nem.

3. Nem.

4. Nem.

5. — —

6. Nem.

Rédiger Géza unitárius lelkész, Szabéd. M.-Tordamegye.

1. Óhajtom, hogy az EMKÉ-nek még elnöke se legyen képviselő. Minthogy pedig Ugron Gábor a magyar haza érdekében, mint leendő képviselő, több jót tehet nagy hazafi-ágával és hatalmas szónoki talentumával, azért gr. Kun Gézát óhajtom elnöknek felkérni.

2. Nem, mert éppen a legjobb hazafiak szegényedtek el ebben a válságos időkben, s a felemelt dijak fizetésképtelenné tennék nagy részét, mi az EMKÉ-re csak káros lenne.

3. Nem helyeslem. Jogtalan és igazságtalan eljárás lenne.

4. Óhajtom, hogy az uj alapitók is a régiekkel egyenlő jogot élvezzenek.

5. Nem!

6. Nem. A titkár legyen csak titkár. A ki fizetéses hivatalt vállal, szentelje magát egészen hivatalának.

Reményi Antal ügyvéd, Budapest.

1. Kun Géza gróf.

2. Nem.

3. Nem.

4. Nem.

5. Nem.

6. Igen. Azonban perhorreskálom, hogy bárki részéről a párt politika bele vitessék szent ügyünkbe, pedig ez történt az utolsó 5 év alatt. Nekünk tisztán egész erőnkkel, lelkesedéssel, lankadhatlan (de nem lármás,) tevékenységgel és a legnagyobb tapintattal a magyar nyelvet, érzelmet, müvelődést és hazaszeretetet kell terjesztenünk és többet áldozni a szent czélokért, mint eddig tettük.

Dervarics Imre: alapitó tag Zala-Kilimán.

A „Magyarország" legközelebbi számaiban örömmel olvastam az Emke jövőjére vonakozó hat kérdésre beadott több alapitó tagnak azon válaszát, hogy a többség az Emke elnökének Ugron Gábort akarja, és abban mindanuyian egyetértenek, hogy az Emke főtitkári állása nem fér össze a képviselőséggel.

Ennek alapján én is az Emke elnökének Ugron Gábort ohajtom, és a főtitkári állásal a képviselőséget összeférhetetlennek tartom.

Borosnyai L. Béla orvos, Nagy-Kálló.

1. Gróf Kun Géza.

2. Ismerve népünk irtózását a fizetéstől, általában nem, de 3, frtra illetőleg 2 frtra való emelését helyeslem.

3. Határozottan nem szerzett jogaimat utólagosan elvétetni? ahoz nem járulhatok.

4. Nem és nem. Méltóztassék nemzetünk azon természetét figyelembe venni, hogy inkább fizet, csakhogy az illető ügybe bele szólása is legyen.

5. Nem.

6. Ha mindkettőnek képes valamelyiknek hátramaradása nélkül megfeleni, akkor igen, de hogy ha az Emke székhelyének áttétele következhetnék belőle, akkor határozottan nem.

A belügyminiszter leirata

Ugron János alispán ügyében.

Kisküküllő vármegye közigazgatási bizottságának

Dicső-Szent-Mártonban.

Ezen közig. bizottság fegyelmi választmányának az 1897. évi jan. 12-én 2099. sz. a. k. rendeletemmel reáruházott hatáskörében Ugron János udvarhelyvármegyei alispán fegyelmi ügyében f. évi junius 11-én 579. sz. a. hozott első foku határozatát Ugron János alispán és dr. Ferenczi Ákos tisztiügyész fellebbezése folytán felülvizsgálva, következőleg határoztam:

Az idézett első foku határozat azon részét, mely szerint Ugron János alispán a főszolgabirák ügyvitele és pénzkezelésének megvizsgálása, s a székely-udvarhelyi főszolgabiró és szolgabirótól az 1879. XXXI. t. cz. 125. §-ban előirt eskü kivétele körül tanusitott mulasztás, a budvári emlékoszlopra megszavazott 1000 frt fedezésére kormányhatóságilag engedélyezett $^1/_2$% pótadó helyett 1% pótadónak, s engedélyezés előtt történt önkényü beszedése, saját maga részére eln. sz. a. 600 frt fizetési előleg szabályellenes kimutatása, Kénosy Béla részére a korház alap tőkéből szabályellenesen 200 frt kölcsön engedélyezése, Koncz Aurél pénztári tiszt, Csomor József dijnok s dr. Jórend körorvos részére előlegnek szabályellenes kiutalása, Koncz Ármin gyógyszerész részére jogosulatlanul utadó fizetési halasztás engedélyezése, s végül Körispatak község zárszám-

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1897. szeptember 17.

Uti emlékek.

V. Stockholm.

A már emlitett állami és társadalmi különön, sőt néhol szembeállásnak egyik speciális tünete a svéd és norvég vasutaknak egymással nem törődő menetrendje. A két északi fővárost egyetlen direkt vonat köti össze csupán s ez is félig vegyes (blandade) félig gyors (snältag) vonat. Daczára annak, hogy a stockholmi mü- és iparkiállitásban Dánia és Norvégia, sőt Oroszország is nagyon élénken vannak képviselve, mégis, külföldnek tekintvén Svédhont, nem igyekszik az oda utazhatás megkönnyitésére. Ha más vonattal utazunk, ugy két napot vesz igénybe az 575 kilométernyi ut, miután éjjel a direkt vonatot kivéve személyvonatok nem jár-

...ben lenni az állami pénz verőnek. hozzá is fogtak nagy szakértelemmel és sok ügyességgel gyártottak 1 frtos, koronás, 20 és 10 filléres pénzdarabokat. A pénzeknek metszése, szine pompásan bevált. Csupán a volt a hiba, hogy a tallér, meg a korona, nem pengett. E némaság lett árulója a szövetkezetnek, melyet a csendőrség vett gondjaiba.

— **Ügetőversenyek Deésen.** A deési ügető versenyt e hó 12-én tartották meg nagy és diszes közönség jelenlétében. A megye előkelőségei közül ott voltak: Gróf Bethlen András és családja, báró Bornemissza Károly főispán és családja, báró Thorzczkay Viktor, Torma Miklós alispán, Fejérváry Károly képviselő, Desbordes Gusztáv nagybirtokos, Barcsay Tamás stb. A verseny eredménye az ázott husz kilométeres pálya daczára igen érdekes volt. A verseny lefolyása a következő:

Délután fél hat órakor hagyjuk el a norvég fővárost, melynek gyárkülvárosán keresztül meglehetős lassusággal haladunk át. Majd elmaradnak a villák is és a más leirthoz nagyon hasonló vidéken sziklák és fenyüerdők között érjük Lilleströmt, melynél a Trondhjem-felé vivő vonal elágazik. Ismét a Glommen völgyében vagyunk, melynek hatalmas ágyát Fetsund-nál áthidalva a balparton robogunk tovább, gyönyörködve a tutajok és bárkák küzdelmes utazásában. Mert nagy ügyességet igényel a sok örvény és kiálló szikla közt megtalálni a helyes és biztos utat.

Körül a partokon levő nagy faraktárak: Norvégia ez egyik főkereskedelmi és kiviteli czikkének soha ki nem apadó tárházai.

Kora tavasszal (norvég felfogást értve: májusban) a félelmetesen megduzzadó Glommen, százezreit a hatalmas szálfáknak viszi örületes gyorsasággal Fredrikstadnak, hol

...hivatalos része, véget ért. Az emléktábla vasból készül, hatalmas kősziklába van beleilletve, raja a következ föliratta!, a mely Réthy Lajos tanfelügyelő tollából való:

Rudolf, magyar királyfi, trónörökös,
Ujabb történelmünk büszke reménye,
Deli keddvel, ifju erőben vadászott itt 1882. nyarán
Oldalán bájos hitvese Stefánia főherczegnő.
Letünt mint üstökös, hirtelen megrázólag 1889-ben.
Fenmarad emléke hóhegyek szirtjein is.

*

Emelte Hunyad vármegye a haza ezredévi ünnepe esztendejében,
1896.

Az emléktáblát a mult évben akarták felállitani, de közbejött akadályok miatt el kellett halasztani a felavatását: Az ünnep-

gyönyörködünk a tájék viruló képében. A Mälartó számtalan mélyen bevágó öblei, a stockholmiak csinos nyaralóitól tarkitva folyton váltakozó panorámaként gyors egymásutánban rohannak el szemeink előtt.

A főváros közellete érvényesül, Tumbánál a svéd Riksbank nagy bankjegy-papirgyára, majd Tantónál czukorgyár, gondosan müvelt földek, mind gyakrabban jelentkező villák és gazdasági majorok, majd egy tunnel után hosszu és magas töltésen a Mälartó egyik öblét áthidalva, egyszerre elöttünk állanak a svéd főváros házai, utczái.

Mi azonban tovább robogunk, s elhagyva a déli vasut pályaházát, neki vágtatunk egy templomok, 3—4 emeletes házaktól ellepett sziklahegynek, bogy egy meglehetős hosszu alagut után egyszerre, varatlanul Stockholm kellős közepébe jutva, a meglepetés és elragadtatástól elnémultan bámuljuk a leirhatlanul festői képet, melyet a svéd főváros fekvése nyujt! . . .

A Mälartó széles medrét egy hosszu, a

...zentette meg. Nekem, mint szerény dijazasu és vagyontalan állami tisztviselőnek, 10,000 frtnyi hitelem, hogy nem lehetett, az kétségtelen.

A valóság az, hogy eltávozásakor én is remegtem és annak kifejezést is adtam: hogy hátha ama régi váltók alapján én is érdekelve vagyok. A nevezett hiresztelésnek tehát ez az alapja.

Kinyilatkoztatom továbbá, hogy eltávozásának terveiről egyáltalán semmit sem tudtam; levelet vagy bármily értesitést tőle sem Hamburgból, sem más helyről nem kaptam.

Torda, 1897. szept. 15-én.

Kósa Sándor.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

az előtte czirkáló kissebb-nagyobb gőzhajókkal, fasorával, különösen este a kiállitáshoz vezető uj hidról nézve a mi dunaparti corsónkra emlékeztet.

A Gustáv Adolfs-torg s vele szemben a hatalmas gránithid (Norrbro) által összekötve, magasan kiemelkedőleg a házak fölött uralgó monumentális királyi kastély által adott városrészlet sokban megfelel a Ferencz-József tér, lánczhid és Budavára panorámájának.

A város központja a Staden-sziget, a már emlitett várlakkal, körülötte a Mälar- és Sóstó széles viztükre által elválasztva a hegynek emelkedőleg Östermalm, Norrmalm és Kungsholmen külvárosok az egyik oldalon, mig a másikon rendkivül meredek sziklahegyen kapaszkodnak egymás feje tetejére Södermalm külváros házai. Mintegy 36 méter magas, vasból épitett elevator (Katarina-Hissen) potom 5 őreért (3 kr) két percz alatt felszállit a hegy tetejére, hol a szédületes függő hidon megállva, mint egy kite-

...teti. Most azt a szenzáczios hirt vesszük, hogy a közigazgatási biróság az egész jászberényi választást a polgármestertől kezdve az utolsó irnokig uj választás lesz.

A biróság elnöke Szmrecsényi Jenő tanácselnök volt; ez ügyet Tóth Dezső közigazgatási biró referálta. Az indokolás mint legkardinalisabb hibát kiemeli, hogy a törvény szerint, rendezett tanácsu városokban a tisztujjitó széknek az elnöke csak is az alispán lehet, vagy a tvhatósági bizottság által kiküldött helyettes. Már pedig itt a tisztujitó szék elnöke a megyei főügyész volt, a kit a tvhatóság megkérdezése nélkül küldtek ki. Azonfelül ez a választás nem is nevezhető választásnak, mert kijött, hogy strohmannok szerepeltek választók helyett.

épült), — melynek elegáns stylusu palotasorai, kitünően kövezett és asphaltozott széles utczái, Auer-égőkkel fényesen kivilágitva, bátran kiállják a versenyt a legszebb városokkal, élénk ellentétben áll a Staden, hol mint Budapest belvárosában, gyakran curiosus épitészeti maradványok láthatók.

Stockholm egy erősen fellendülő város benyomását teszi, minden felé épülőben levő házakat látni, a közlekedés utjában álló sziklákat hova tovább elhordják, s talán pár évtized mulva már egy mindenesetre fényes, uj város fog állani a mai helyén, mely azonban nagyon sokat fog veszteni, régi lebilincselő és éppen az ellentétek gyors változata által okozott, hasonlithatlanul érdekes hatása és képéből. Ma már háromszázezer lakója van, majd kétszer annyi, mint Christiániának. A gyakori és óriás pusztitást okozott tüzvészek elhamvasztották a régi fából épült várost, a mai már a legszolidabb módon kőből és téglából emelkedik. Különös jelenség a magán palotáknak majdnem teljes hiánya. A gazda-

LEHOCZ LAJOS,
vendéglős.
(2—2)

Alólirott van szerencsém a nagyérdemü közönség b. tudomására hozni, miszerint Hid-utcza 11. szám alatt Hochstein-féle üzletet **jelen igényeknek megfelelően átalakitottam** s azt ma csütörtökön este egy első rangu zenekar közremüködése mellett megnyitom.

A n. é. közönség igényei kielégitésére ezéntul csakis első rendü zenekarok fogják felváltva a zenét szolgáltatni. Jó italok, hideg buffet, valamint pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

Mint eddig, ugy a jövőben is a nagyérdemü közönség pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel
Hajós Károly kávés,

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

adására tett számvevői észrevétel figyelmen kivül hagyása által elkövetett, az 1886. XXIII. t. cz. 1 ső §-a a) pontjába ütköző s a 9. §. b) pontja szerint minősülő sulyosabb fegyelmi vétségekben vétkesnek mondatott ki, indokainál fogva helyben hagyom, ezzel kapcsolatban azonban Ugron János alispánt még a vizsgálat folyamán megállapitott s az idézett törvény 1. § a a) pontjába ütköző következő fegyelmi vétségekben mondom ki vétkesnek:

1) hogy a vármegyei ügyviteli szab. rend. tervezetének elkészitése s közgyülési tárgyalás alá bocsátása,

a községi számadások törvényhatósági felülvizsgálat alá terjesztésének felügyelete.

az anyakönyvi másodpéldányok elhelyezésére szükséges záros szekrény beszerzése körül a törvény felsőbb rendeletek és utasitások által megszabott kötelességét lanyhán és hanyagul teljesitette,

2) hogy a reg. bérlet felmondása tárgyában a közig. bizottság által a pénzügyminiszter urhoz intézett felterjesztés fogalmazványának bemutatása iránt m. é. augusztus 20-án 619. sz. a. kelt, valamint Hoffer Nándor hivataláról lemondott homoród-oklándi állatorvos felmentése ügyében kiadott főispáni rendeletekkel ellenkező eljárást teljesitett,

3) hogy a házi pénztár készpénz készletének az utalap szükségleteire forditása s egyes alapokból más alapokba való önkényes utalványozás,

a székely huszár család alapnak önhatalmu megszüntetése,

4., a reg. bérleti alapból a közgyülés előzetes rendelkezése nélkül az iparosok részére utazási segély utalványozása által az alapok felett való rendelkezésre, valamint a törv. hatósági pénzkezelésre vonatkozó szabályokat megsértette;

5., hogy az 1896. évi október hóban tartott orsz. gyülési képv. választás alkalmával Németh Sándor panaszló és társaival szemben tett megjegyzése által állásának méltóságával meg nem egyeztethető magaviseletet tanusitott;

6., hogy Vorsatz Antal levéltárnokot a hivatali köteléken kivül álló egyén közvetitésével a valósággal meg nem egyező vallomástételre birni törekedett.

Mindezek alapján pedig az első foku határozatot a büntetés fokozatának megállapitására vonatkozó részében megváltoztatom és Ugron János alispánt az 1886: XXIII. t. cz. 9. §. b.) pontja alapján hivatalvesztéssel büntetem.

Az első foku határozatnak az eljárási költségekben való marasztalásra és a felelősség megállapitására vonatkozó részét oly változtatással hagyom helyben, hogy az elmarasztaltat az eljárási költségeknek 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett leendő megfizetésére kötelezem.

Indokok.

Az első foku határozattal megállapitott fegyelmi vétségek mellett a most felsorolt cselekmények és mulasztások, a melyek elkövetését vádlott sem veszi tagadásba — nemcsak az alispáni állás feladatai és kötelességeire vonatkozó számos concrét jogszabály megsértését képezik, hanem lényegükben Ugron János hivatalos működését és állása kötelmeiről való felfogását is hiven jellemzik.

A felsőbb hatóságok rendelkezései és utasitásaival szemben közönyéről és engedetlenségéről tanuskodnak egyebek között különösen az 1893. évben teljesitett hivatalvizsgálat eredménye alapján kiadott sitteni szigoru rendelet daczára az ügyviteli szab. rend. alkotása, a székelyudvarhelyi főszolgabiró és szolgabirótól az 1879. XXXI. t. cz. 125. §-ban előirt eskükivétele körül tanusitott késedelmes eljárása s a főszolgabirák ügyvitele és pénzkezelése megvizsgálásának elmulasztása; ezen szempont alá esnek továbbá a Hoffer Nándor állatorvos ügyében és a reg. bérlet tárgyában 619—96. sz. a. kiadott főispáni rendeletekkel ellenkező eljárása.

Hogy a törvények és szabályok rendelkezéseit eljárása törvénytelen voltának teljes tudatában mellőzte, ennek felsorolt számos eseten kivül legvilágosabb példáját szolgáltatja a budvári emlékoszlopra kivetett pótadó megszavazása iránt hozott határozat jóváhagyás elé terjesztése és a már beszedetni rendelt pótadónak a pénztárban leendő kezelése iránt egyidejüleg rendelkezett és a mely ügyben tett törvényellenes intézkedéseinek egész lánczolatát az ügy részleteiben való tájékozatlanságával igyekezik menteni, holott az iratok tanusitják, hogy az ügynek minden fontosabt mozzanatában ő maga intézkedett.

De legsulyosabb elbirálás tárgyát képezik azon cselekményei, a melyekkel a hivatalos működésében nélkülözhetetlen bizalmat minden irányban megingatta.

Igy a Körispatak község számadásainak vizsgálata alkalmával a számvevőség által a szolgabiró szabálytalan költségszámitására vonatkozó észrevételt mellőzi, de még korholja is az alszámvevőt, hogy „mire való az ilyeneket észre venni".

Ez esetben tehát a hivatalos adattal megállapitott hibát nemcsak intézkedés és megtorlás nélkül hagyja, hanem alantos közegén korholással illeti azért, hogy a hiba eltakarásában elnézést nem tanusit.

A főispán ellen intézett hirlapi támadások ügyében tanusitott kétértelmü eljárásával alapos gyanu okot szolgáltatott arra, hogy a czikkek szerzőjének ő maga szolgáltatta át az adatokat, a melyek a támadások alapját képezték; az alispán által igénybe vett Török Albert közvetitésének czélja nem is a levéltárnok fedezése, hanem az volt, hogy az alispánról háritsa el azt a gyanut, miszerint a főispán ellen intézett támadások hátterében állott s a támadások az ő közreműködésével történtek.

De már magában azon eljárás, hogy az alispán hivatali köteléken kivül álló Török Albert közreműködésével Vorsatz Antal levéltárnokot a valósággal meg nem egyező vallomásra birni igyekezett, illetőleg a menynyiben a levéltárnok követte volna el a hibát, a melynek tettesét az alispán hiába kutatta, hibájának elpalástolására neki tanácscsal és eszközzel szolgál, a megbizhatóság oly mérvü hiányát tanusitja, mely a legsulyosabb beszámitás alá eső kötelesség sértést képez, mert a vármegye első tisztviselőjének megbizhatlansága oly sulyos példa, a mi nem csak a tisztikar fegyelmét bontja fel, s erkölcsi szinvonalát szállitja alá, hanem megrontó hatását a vármegye közéletének minden ágában érezteti.

Végül pedig Ugron János azon eljárása, hogy önmagának minden szabály ellenére szokatlan elnöki intézkedéssel 600 frt előleget jogellenesen utalványozott és másokat is hasontermészetü szabálytalanságokban részesitett, a hivatalos pénzkezelés terén való megbizhatlanságát is teljes világitásba helyezi s a legszigorubb elbirálás alá esik, a mennyiben egyrészt a vármegye összes hivatalainak ellenőrzése, az alispán kezében öszpontosul, másrészt saját eljárása állásának bizalmi természeténél fogva a legnehezebben ellenőrizhető s ezért a szigoru lelkiismeretesség és feltétlen megbizhatóság az alispáni állás helyes betöltésének első és nélkülözhetlen kellékei.

Minthogy tehát a vizsgálat eredménye szerint Ugron János számos és legsulyosabb beszámitás alá eső fegyelmi vétsége elkövetése által a bizalmi természetü alispán tisztesség és az ezzel járó hivatalos kötelmek teljesitésére képtelennek bizonyult, ellene az első foku határozat e részben való megváltoztatása mellett csak az 1886: XXIII. t. a. 9 § 6. pontjában kimondott legsulyosabb büntetés, a hivatalvesztés volt alkalmazható.

Azon rendelkezés, hogy az eljárási költségek 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett fizetendők, illetőleg az első foku határozatnak ily értelemben történt módositása a közigazgatási végrehajtási eljárásban fennálló gyakorlaton alapszik.

Miről a közig bizottságot a f. évi jul. 8-án 677 sz. a. kelt jelentéssel felterjesztett iratok visszaküldése mellett további eljárás végett oly felhivással értesitsem, hogy ezen határozatomat Ugron Jánossal, továbbá Udvarhely vármegye főispánjával és közönségével közölje.

Budapesten 1897 évi aug. 17.

Perczel sk.

A másolatok hitelül Simai Gábor vármegyei levéltárnok.

P. H.

A mohácsi vadászatok.

Mohács, szept. 16.

Az uralkodók ma éjjel érkeztek Mohácsra. Az udvari vonatok megérkezése előtt félórával megeredt a szakadó eső; a több ezerre menő közönséget, mely szabadban állt, ez semmikép sem zavarta abban, hogy kitartson helyén.

Két óra 50 perczkor reggel az uralkodók fogadására megjelent urak a királypavillon jobb oldalán elfoglalták helyeiket és rövid idő után királyunk udvari vonata kanyarodott be lassu robogással a pályaudvarba.

A mint a vonat megállt s a zsámolyt a kocsi hágcsójához eresztették, könnyü léptekkel szállt ki királyunk szürke vadászruhában, hosszu mencsikovban. A király után Frigyes főherczeg, pécsi ezredének ezredesi ruhájában szállt ki, kiséretében Paar főhadsegéd szürke vadászruhában, Ludvigh elnökigazgató magyar diszruhában.

Fejérváry főispán üdvözölte a királyt.

Tizenöt percz eltelte után, Ludvigh elnök-igazgató jelentette a felségnek, hogy a német császár vonata érkezik. Csakhamar be is érkezett. Királyunk egyedül haladt a király-pavillontól és vagy 20 lépésnyire megállott a vonat előtt; majd odasietett Frigyes főherczeg is, hogy fogadja legmagasabb vendégét. Az ötödik, a császári koronával ellátott kocsiban az ajtónál már föltünt Vilmos császár alakja, molnárkék vadászruhában, épp olyan szárnyas kabáttal, kurta vadásztörrel és kemény vadászkalappal. Királyunk hozzálépett és meleg kézszoritással üdvözölte a német császárt kitől kérdezte, hogy aludt? „Pompásan", válaszolt Vilmos császár.

Vadászatok.

Sürüen hulló, őszi zápor között kezdődtek Frigyes főherczeg pompás, vadban oly gazdag vadászterületén ma a fejedelmi vadászatok. A két uralkodó teljes odaadással engedte át magát a mindkettőjük által annyira kedvelt férfias sportnak. Igazi vadászmódra, teljes magányban, levetve az etikett minden térhes feszességét, üzik a bélyei erdők sürüjében a nemes vadat.

Az uralkodók vadásztoalettje egyszerü lodenruha, csizmával, hozzá zöld vadászkalap. Vilmos császár rendkivül könnyü, finommüvü lőfegyvert használ. Eltérőleg régi szokásától, béna kezével nem lő szabadon, hanem a fegyvert vadásza vállára támasztja. Étkezése vadászatközben igen egyszerü; érdekes, hogy kést nem használ, hanem villájának egyik ága van pengeélességüre köszörülve.

A német császár erdei szállásán Frigyes főherczeg, mig a király lakásán Izabella főherczegnő teljesiti a házigazdai teendőket. Az uralkodók 30 kilóméternyi távolságra vadásznak egymástól.

A vendég-császár csupán Frigyes főherczeg és vadásza kiséretében már reggel 4 orakor kihajtatott a karapacsi erdőbe. Szenvedélyes vadász és nem közönséges biztonsággal kezeli a fegyvert. Feszességnek, ettiketnek nyoma sincs. A császár csodálatos szeretetreméltósággal viselkedik környezetével szemben; egyáltalán a kiknek csak alkalmunk volt vele érintkezni, elragadtatással nyilatkoznak lekötelező szivélyességéről. Mint régi vadász lenézi az apró vadat és csak szebb, kifejlett példányokat vesz czélba. Eddig sikerült neki egy pompás huszonkétagoncsost elejtenie.

Királyunk a köröserdei területen vadászik. Életmodje épp oly egyszerü, mint koronás vendégéé. A mai vadászaton egy tizennégy agancscsal diszelkedő hatalmas szarvashimet ejtet el.

Nyilt Kérelem

A „Mensa Academica" érdekében.

Ismeretes, mily nagyok és sokfélék azok a nehézségek, melyekkel a főiskolai ifjuság — kiváltképpen itt a fővárosban — megküzdeni kénytelen; és hogy ez a küzdelem, mig a fiatal erők javát emészti fel, sokszor a legbuzgóbb tudományos törekvés sikerét veszélyezteti.

A megélhetés sulyos gondjai bizonyára legelső sorban nehezednek mind azokra, kiknek igen kimért, vagy éppen elégtelen anyagi helyzetük, a tudományos törekvés mellett, a mindennapi szükségletekért való fáradozásra is rá utal. Kettős munka — nagy nélkülözés ezeknek a sorsa, annál bizonyosabban, minél buzgóbban fogják föl a tudományos pályának, amelyre léptek, magas követelményeit. De bár a szükséges anyagiakért való küzdelem kétségkivül legnehezebb akadálya a főiskolai pályának, nem az egyedüli, a kiket jobb sorsuk ettől megkimélt, azok is érzik a társadalmi téren való széthullás káros következményeit, a testületi szellem ernyedését, az egymásra való kölcsönhatás jellemképző és munkára buzditó erejének hiányát.

Azok a fönkelt lelkek és nemes szivek, kik a budapesti tudomány és müegyetem mellett a „Mensa Academica" intézményét megalapitották, mindezen anyagi és erkölcsi nehézségek szerencsés leküzdésében kivánták segiteni a főiskolai ifjuságot. Áldozataik, melyeket hálásan emlegetünk, lehetővé tették, hogy ez üdvös intézmény a jelen egyetemi félév kezdetével tényleg megnyilhatott, s egyelőre legalább a legégetőbb szükségnek megfelelő keretekben megkezdhette általános müködését.

A mennyire a kegyes alapitványok kamatai, a magas kormány támogatása s a főés székváros részéről nagylelküen megajánlott évi ezer forint segély megengedik, ingyen vagy féláron részesülnek itt jó és egészséges élelmezésben szegény és szorgalmas főiskolai tanulók; a többiek pedig jutányos áron élvezhetik azt, a mit különben a fővárosi viszonyok között drágán kellene megfizetniök; valamennyien pedig ez intézmény révén részesülnek azon nagy és társadalmi szempontból eléggé föl nem becsülhető jótéteményben, hogy a „Mensa Academica" fehér asztalánál rang- és vagyon, nemzetiség és vallásküllönbség nélkül találkozva, egymást megismerni, és szeretni tanulják; egymás sikerein buzdulnak, — és igy fejlesztik s szilárditják azt a közszellemet, mely élethivatások különfélesége mellett leghatalmasabb biztositéka lesz majd a hazafias munkálkodásnak a közjó szolgálatában.

Csakhogy a magasztos czélhoz képest intézményünk még igen gyönge; alaptőkéje még távolról sem elégséges a méltányos igények kielégitésére.

Azért fordulunk bizalommal a tek. megyei és városi Törvényhatóságokhoz, melyek területéről kisebb nagyobb számban látogatják a fővárosi egyetemeket, s kérjük, hogy valamely állandó évi segélyt megszavazásával járuljanak e magasztos czélu intézmény megerősitése és fejlesztéséhez; — ugyanazon bizalommal fordulánk a magas főpapsághoz, főurainkhoz, közéletünk jeleseihez, az áldozatkész hazafiakhoz, a magyar társadalom összes tagjaihoz, kérve, hogy modjukhoz képest szives adományaikkal segitsenek a „Mensa Academica" alaptőkéjét minél nagyobbra növelni, hogy az igy biztositott évi jövedelemből minél számosabbakra terjeszthesse ki jótékonyságát és minél vonzóbb othonává legyen az egész egyetemi ifjuságnak.

Az adományokat kérjük a tudomány egyetemi Rectori hivatalhoz beküldeni.

Dr. Bognár István s. k. az egyetem rektora.

Csiky János s. k. a „Mensa Acad. Egyesület" elnöke.

Magyarázatul.

A Pesti Hirlapban „bp" ur fölötte hátrányos itéletet mond ugy személyemről, mint működésemről. Barátaim nógatnak, hogy feleljek a vádakra. Én azonban nem felelek. Okom ebből áll: Emlékezetem szerint „bp" ur — a közvélemény minden nagyobb emóciója nélkül — egyik napról a másikra átment az ellenzéki Budapesti Hirlaptól a kormánypárti Pesti Naplóhoz. Ez a tény olyan hullámzást jelent a „bp" politikai hitéletében, mely reménlem engedi, hogy előbb vagy utóbb irányomban is jóra változik a véleménye, éppen miként a kormány irányában. Ez a reménység ment föl engem a választól.

Bartha Miklós.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 17.

— **Az „Atya büne"**, ez a czime uj angol regényünknek, a melynek közlését **holnap** kezdjük meg. A regényt Sámi Lászlóné (Amica), rendes munkatársunk sok olvasás után választotta ki, hogy olvasó közönségünknek olyan érdekes és élvezetes olvasmányt nyujthasson, a milyeneket már 17 év óta az „Ellenzék" olvasói megszoktak tőle.

Előre is felhivjuk rá közönségünk figyelmét.

— **Vizvezetéki ügyek.** A mióta a vizvezeték dolga napi rendre került, napról napra szélesebb körben foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy miképen lehetne a város részére olcsón, megfelelő menyiségü és jó minőségü egészséges jó vizet a vizveztékbe szerezni. Három irányból kaptunk e tekintetben véleményeket. Alább ki nyomatjuk, mert gondolat — gondolatot szül, jó ötlet jobbat teremthet.

1. Steiger Zsigmond bányamérnök, ki szakadatlanul geologiai munkálatokkal foglalkozik, a napokban Gyarmathy Zsigmondnál Bánffy-Hunyadon járt. Vissza térve a tegnapi napot Kolozsvárt tölté egy imerősénél. Ez kivezette a fásberki vizgyüjtő telephez. A mérnök, miután tüzetesen megvizsgálta a helyet, a talajviszonyokat, valamint a gyüjtő gallériákat, oda nyilatkozott, hogy pár ezer frttal a jelenlegi helyen a mostaninál 3—4 szerte nagyobb vizmenyiséget lehetne a talajból nyerni. Tekintettel azonban a talaj összetételére, e helyen nem gyüjtő csövek kellenének, hanem czement alappal termés kőből készült gyüjtő tárnákat kellene beépiteni. E tárnák 1 m. 25 czm. magasságban volnának elkészitendők. Belviláguk akkora kellene, hogy legyen, hogy azon a bele bocsátkozott egyén végig haladhasson s azt ki tisztithassa. E tárna rendszerrel épült gyüjtő galléria terjedelménél fogva hatványozott mennyiségü vizet szolgáltatna. Bizonyos távolságokra felülről nyilásokkal volna elláható, szellőztetés okáért.

Ezt a gyüjtő tárnát néhány hét alatt, mint emlitettük nehány ezer frt költséggel szakértő munkásokkal el lehetne készittetni s annyi vizet szolgáltatna, hogy 5—6 évre meg volna oldva a kérdés.

2. A Felek hegy Bükk nevü oldalán oly gazdag forások vannak, hogy ha azokat egy közös medenczébe össze gyüjtik és le bocsátják, a városi vizvezeték elegendő vizet nyer.

Azt már minden kiránduló tudja, hogy itt a legkellemesebb forrás vizek vannak. A rómaiak is innen vezették Kolozsvár mai területére Traján VI. coloniájára nagyszabásu vizvezetéküket. Ezelőtt mintegy 50 évvel akartak innen vizet hozni a városba, azonban abban maradt a dolog, mert a csatornát a temetőn vezetni, nem tartották a közegészségügyi és más szempontokkal megegyeztethetőnek.

Ma azonban zárt csöveken bár hol behozható volna a viz, mely saját lejtésénél fogva bejő. Fődolog, hogy közel, olcsón jó minőségben és elég menyiségben legyen a viz kapható.

3. Azon panaszkodnak, hogy a mostani vizvezetéki gépház két gőzgépe nem birja el a munkát és szükséges még egy harmadik gép, melynek beállitása pedig tetemes tőkét igényel.

Hát hiszen ott van a vizerő elegendő menyiségben közvetlenül a gépház mellett, miért nem használják fel azt, a mikor a szükség kivánja? Ez alig kerülne valamibe, mert az ugy is folyton bérelengedésért folyamodó malombérlőkkel ugy lehetne kiegyezni, hogy midőn a viz erő a gépház részére szükséges arra a pár órára az örlést felfüggesztve, az erőt rendelkezésre bocsássák.

— **A „Báró Hirsch"** nevü jótékonysági egylet diszelnökévé Hory Bélát megválasztván, az erről szóló okmányt Csiszár Gyula vármegyei főjegyző egyleti elnök vezetése mellett tegnap délben nagy küldöttség adta át. A szónok Dr. Kádár János egyleti alelnök volt, ki remek beszédben szólt a humanismusról. Hory Béla melegen köszönte meg a megiszteltetést. A küldöttség melyben Dr. Tompa János és Dr. Mihály László egyleti orvosokon kivül a tisztikar és választmány tagjai voltak jelen, — több ideig maradt együtt egyleti ügyeket beszélvén meg.

— **Unitárius papnövendékek a kolozsvári egyetemen.** A mint értesülünk, a kultuszminiszter igen jelentős tartalmu leiratot intézett az unitáriusok egyházi képviselő tanácsához, melyben több nemü kedvezményeket enged az unitárius papnövendékeknek, egyetemi tanulmányaikra vonatkozólag. A miniszter leiratában ugyanis megengedi az unitárius theologiai intézet I., II. és III. éves hallgatóinak, hogy a kolozsvári tud. egyetem, bölcsészet, nyelv és történelmi karán féléveik teljes beszámitására való jogosultsággal rendes hallgatókul beiratkozhatnak s a tanulmányi összes szabályzattól eltérőleg, csak heti 10 óra hallgatásra vannak kötelezve. A miniszter megadta nekik mindazokat a jogokat, kivéve az ösztöndij elnyerésére való jogosultságot, melyek az egyetemi rendes hallgatókat megilletik. Azok az unit. papnövendékek pedig, a kik a három évi tanfolyamot elvégezték, az egyetemre csakis a kötelező heti óraszám betartás mellett iratkozhatnak be mostantól, mint rendes hallgatók. Wlassics Gyula miniszter leiratát a kolozsvári tud. egyetem tanácsával is közölte, azzal a záradékkal, hogy azok az unitárius theologusok, a kik a leiratnak megfelelőleg végezték az egyetemi tanfolyamot, minden külön miniszteri engedély nélkül bocsáthatók bölcsészet-doktori szigorlatra.

— **A nagy-utczai torony-óra.** A most épülő nagy-utczai ref. templom órájának mutató lapjait légszesszel akarják kivilágitni, hogy a nagy-utczai halandók éjjel is tudhassák, hányat mutat az óra és sürübben emlékezzenek a mulandóságra. Kérték tehát a várost, hogy légszesz vezetéket készittessen a toronyba, fizessen évente 180 frt világitási költséget és 150 frt gondozási dijat. A szakosztályok együttvéve 100 frt átalányt javasoltak. Tutseknek az volt a véleménye, hogy ha a főtéri torony-óra nincs kivilágitva, nincs miért kivilágitni a nagy-utczai órát. Polcz tüzbiztonsági szempontból veszélyesnek is tartja a légszesszel való világitást. A közgyülés szavazás utján azt határozta, hogy erre nem ad semmi költséget.

— **Gazdasági ismétlő iskola** létesitésének támogatását határozta el tegnap a városi közgyülés, Szabó Gyula dr. tanácsos előterjesztese folytán. A közgyülés e czélra 630 frt költséget szavazott meg az ismétlő iskolákra engedélyezett költségekre.

— **Hideg van.** A nyári szinházban már hideg van és nemcsak a közönség, de a könnyü muzsa is didereg, a mennyiben nem trikónak való szél lengedez. Az este is nagyon hideg volt és bizony a közönség tázva nézte az előadást. Az igazgató e miatt nem is tart ma előadást, hanem költözködik be a téli szinházba, mert a szellős arénában már hideg van.

— **A drágaságot** kétségkivül részben a rosz termés is okozta, de főkép mesterségesen idzték elő lelkiismeretlen kofák, vagy mondjuk élelmi czikk elárusitók. A pillanatnyi krumpli és zöldség szükségletet arra használták fel, hogy a közönség körében hirdessék, miszerint nincs semmi termés. Kedvezett e hirlelésnek a megszakadt vasuti összeköttetés is A tegnapi piaczi árak azonban azt mutatják, hogy a krumpli még sem megy ritkaság számba, a mennyiben 45—50 krért adtak egy litervékát. A liszt árakat pedig a malmok srófolták fel szintén mesterségesen, mert a buza ára nem áll arányban a liszt magas árával. Most, hogy a vasuti összeköttetés ismét helyre állt, böven hoznak krumplit s reméljük, hogy más fogyasztási czikk is alább száll.

— **Az elitélt nyulasi tosztozó.** Lapunk tegnapi számában hosszabb tudósitásban foglalkoztunk Kis Miku György tanitó ügyével, a ki a nyulasi templomszentelés lakomája alkalmával a börtönben ülő oláh agitatorok egészségére üritett poharat. Tegnapi tudósitásunk részletesen foglalkozott a délelőtti tárgyalással, melynek folyamán a vádlott és tanukihallgatások megtörténtek. Az ügy itélet alá a délutáni tárgyaláson került, a mikor is a vád és védbeszédek megtartása után, a birák a tosztozó tanitót két havi fogházbüntetésre itélték. A vádlott az itéletbe nem nyugodván bele, felebbezett a királyi táblához.

— **Az Ujvilágban** érdekes zene estély lesz holnap és vasárnap. A vasuti műhely munkások ujonnan szervezett zenekar fog itt két estén játszani.

— **Felhivás.** Tisztelettel kérem a Tek. bölcs. k. hallgató urakat, hogy a már 1881-ben alakult M. K. T. E. középiskolai tanárjelöltek segély egyletébe belépni sziveskedjenek. Eltekintve, hogy a tagok filléreikkel egyenes czélt mozditanak elő, az egyesület több kedvezményt nyujt tagjainak: nevelői, korreptitori állást szerez, kedvezményes fürdő és szinházi jegyeket ad. A belépni óhajtók a következő uraknál iratkozhatnak be: Frána P., Szlávik F., Scherer L., Váradi F. I., Sramkó L., Csüpei T. Jelentkezéseket elfogad és gyüjtő-ivekkel készségesen szolgál Herberger Béla sz. i. titkár.

— **Csikai Gyuri**, az ismert kolozsvári népzenekar vezető, társaságával együtt a tusnádi fürdőről — a hol a nyarat töltötte — Kolozsvárra érkezett. Első hangversenyét a központi szálló éttermében szombaton tartja, vasárnap pedig a New-Yorkban játszik.

— **Lehöcz Lajos vendéglője** a főtéren a napokban nyilt meg és a mint magunk is meggyőződtünk, szükség is volt reá. Mert már annyira mentek a vendéglők, hogy jó ételt csak méreg drágán lehet enni. Lehöcz Lajos konyhája olyan, hogy e tekintetben egyik vendéglő sem tehet tul rajta és mégis jutá-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

...ban lehet mindent kapni az étterme...s különösen azok, kik állandó vendégek, ...előnyös feltételek mellett étkezhetnek ... Az izletes konyhán kivül nagy előnye ...teremnek, hogy rendkivül barátságos és ...helyiség, a hol a közönség szivesen ...idejét s hozzá mindig egy első rangu ...kar játszik állandóan. A törekvő uj ven...dés mindenesetre megérdemli a közönség ...olását.

— **Emke könyv**. Velin papiron, nagy ...rét alakban 74 lapon, szép tiszta nyo...sal készült könyvben kézhez vettük a ...gyar közmüvelődési egyesületek m. é. kon...resszusának naplóját.

A müvet Sándor József állitotta össze. ...ok becses adalék között kiemekedik az ...népi beszédek között a Bethlen Gábor né...elnök beszéde, valamint Ugron Gábor ...noklata, melyet a jövőről és Apponyi Albert ...beszéde, mit a jelenről mondott. Károlyi ...gr. bezáró beszéde (69 lap) ezzel a jel...ző mondattal mutat reá a közm. egyletek ...munkásaira.

... Az a sereg, a mely zászlójára e ...igét irta fel — élén Bethlen Gábor gróf... — Magyar Közmüvelődés, azon kevesek...verődött össze, kik ma napság ingyen, ...nden jutalom, netalán kitüntetések keresése, ...gy kilátásának reménye nélkül szolgálják ...hazát.

— **Felhivás**. Felhivjuk az igazgatósá..., szülők és tanügybarátok figyelmét, ...a M. K. T. E. középiskolai tanárjelöltek ...gély egyesülete nevelői, correpetitori állá...k betöltésére szakképzett tanárjelölteket ...hat. Szives megkeresések „M. K. T. E. ...épiskolai tanárjelöltek segély egyesülete“ ...imen küldendők be, felvilágositásokkal kész...séggel szolgál Herberger Béla sz. i. titkár, ...egyetemi épület, I. em. 14 ajtó.

— **Szégyelje magát!** Marosvásárhelyről ..., hogy az odavaló lutheránus pap, a ki ...uttal a lutheránus elemi iskola igazgatója ...német nyelven szerkesztett bizonyitványo...t ad a növendékeknek. Az ilyen szeren...len gyermekeket, midőn a magasabb ...olák igazgatói, — vissza küldték a be...kozások alkalmával, a tiszteletes urhoz ...agyarnyelvü bizonyitványért, mérgében azt ... a németül tudni nem akaró igazgató...: „Sajnálom, hogy ott nem tudnak né...!“ — de azért adott magyar bizonyit... is. Ugyanaz ez a tiszteletes ur, a ki... ily nemü eljárása a mult évben is fel...rodást okozott a székely fővárosban, sőt ...lyi lapokban kapott is egy kis leczkét a ...arnyelv jogosultságáról — de ugy lát... nem fog rajta a szép szó. Ugyan mit ...nak Németországban, ha egy szeren... magyar nyelvü német honpolgár, a ... német kenyéren nőtt fel s annak az ...nak a jóvoltából él, és mégis megta... a hivatalos érintkezésben a német... jogosultságát, sőt sajnálatát fejezné ki, ... azok a jámbor német hivatalnokok ... tudnak — magyarul? Ha ez az ember ...mos paraszt volna — kinevetnék, de ...ligens emberről azonnal tisztában vol... azzal, hogy meghibbant az agyveleje, ... nagyon hiányos a nevelése. Itt Magya...ágon az ilyen emberekre a mint látjuk ... az ifjuság nevelését is rábizzák, hogy ...jenek jó „magyar hazafiakat“!?

Különben helyesen mondta a tiszteletes ..., hogy sajnálatra méltók vagyunk, mert ...ben hogyan merészelné igy viselni ...gát.

Kiváncsiak vagyunk, vajjon harmad... is megpróbálja a tiszteletes ur a hi...los nyelv elleni merényletét — addig is ...gyelje magát.

— **Hirek Marosvásárhelyről**. Mint min[illegible] ugy itt is, az utóbbi két hetet a ...gyi mozgalmak foglalták le. A maga...bb iskolákban, melyek növendékeinek nagy ... a vidékről kapják, már mutatkozott a ... termés hatása, mert a jelen tanévre be...kozott tanulók létszáma apadást mutat. ... ugy azonban az elemi iskolákban! Alig... még város, falu még kevésbbé, hogy a ...köteles gyermekek egyharmada ne járhas... iskolába, Maros-Vásárhelyen kivül. Itt ...den esztendőben az elemi iskolába nem ...ható tanköteleseк száma megüti az ezeret ... helyi illetéségü konfirmándusok közül az ... létszám egyharmada az idén is meg...tatta, hogy sem az iráshoz, sem az ol...ráshoz egy kukkot sem ért. Ezek a sajná...ra méltó tények a tanügyek vezetőire nem ...gyon hizelgők. A községi iskolákra vo...kozólag csak annyiban látszik különben ... rosz termés, qogy már oda is behozták ...ndijat, a miről eddig hallani sem akar...tak.

Örvendetes hirt lehet azonban közölni a ...kely fővárosról, ugyanis ezen évben több ...numentalis épülettel gazdagadott. Az igaz...ügyi palota, valamint az állami ipari szak...kola, két-két emelettel, valóságos remekei ... épitő iparnak. Az uj gőzfürdő is nem so...ra fedél alá kerül, a mi a mellett, hogy ...ik disze lesz városunknak, régen érzett ...ségét is fog pótolni.

A villámvilágitás ügye is szépen halad ...valósulás felé! A város közönsége a kö... multban örömmel vette volt tudomásul, ... f. évi október hó elsején sütkérezhetik ... szép villamos fényben, de korai volt az ...öröm, mert egyes irigy emberek a kész ter...vek és szerződésekből kisugárzé villamos ...kévék mellett gyujtanak czigarettára s ... szándékuk egyhamar megválni e kedv... ...től, azért továbbra is, mint eddig, az ... érzelmü petroleum [illegible]

fényforásul szolgálni ujhold idején és minden más alkalomkor a szentjános bogarak, a mig birják, mert az ő szerződésük már e hóban lejár s mint halljuk, csak májusban fogja a városi tanács megujitani szerződésüket.

— **Közgyülés.** A „Kis-Küküllővármegyei Általános Tanitó-Egyesület“ ez évi rendes közgyülését okt. hó 7-én fogja megtartani Erzsébetvároson. Tárgyai: Elnöki megnyitó. Titkári, pénztárosi és könyvtárosi jelentések. Felolvasások és a központi választmány javaslatainak előterjesztése és tárgyalása. Elnöki bezáró beszéd. A közös ebéden résztvevők kéretnek ebbeli szándékukat erzsébetvárosi állami elemi iskolai igazgató, Eperjesi Ferencznél október 5-ig bejelenteni. Egy teriték ára 1 frt 50 kr. Dicső-Szent-Márton, 1897. szept. 15-én. Gyöngyössy István elnök, Papp Gábor titkár.

— **Hirdetmény.** A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak ugy mint — bőröndők, táskák, kalapok, ruha és fehérdemüek, botok napernyők stb. elárverezetésének f. é. augusztus havában 120211|33655 CV szám alatt közzétett hirdetményünk szerint kitüzött határidejét közbejött akadály miatt megváltoztatván, fentnevezett tárgyak elárverezése az alább megnevezett állomáson következő napokon fog megtartatni: Kolozsvár állomáson f. é. szeptember 30-án d. e. 9 órakor. Budapest, 1897 szeptember havában. Az igazgatóság.

— **Tizenkét hortobágyi legény Amerikában.** Még a mult évben történt, hogy a világ egyik legnagyobb czirkusz társulatának tulajdonosa Gerster, budapesti-amerikai konzul utján szerződtetett társulatához két hortobágyi csikóslegényt. A legények annyira beváltak, hogy — mint irják — Buffaló Bill, a czirkusz tulajdonosa, ez év őszén még 10 magyar legényt akar szerződtetni. A fiuknak nagyon jól megy dolguk, kapnak 40 dollárt havonkint s teljes elátást, még szivart s bort is, továbbá teljes ruházatot. A napokban Clevelandban tartottak a társulattal előadást s roppant nagy nézőközönségük volt. A magyar legények a nyereg nélkül való futásban legelsők voltak s az amerikaiaknak szemőkszájok elállott, mikor a lovagolási virtusokat mutatták be.

— **Vitriol-dráma.** Bécsben Kecarek Mari nevü cseléd egy szabólegénynyel viszonyt folytatott. De mivel ez egy idő óta közönyt tanusitott iránta, a féltékenység erős hullámzásba hozta a leány szivét. Megleste tehát Novák Auguszta munkásnőt, a kiben szerencsés vetélytársát vélte felismerni és vitriolt öntött az arczába. Novák Auguszta összeesett és a rendőrök a korházba szállitották.

— **Rablók lázadása.** Pozsonyból irják: A mult szombaton itteni fogházban, melyben 800 rab van, lázadás keletkezett. Ebben az évben ez már a harmadik lázadás. Okot állitólag az adott reá, hogy a rabók rosz ételt kaptak, a miért panaszra is mentek a felügyelőkhöz. A felügyelő a panaszkodok közül négy embert fegyelmi uton egyes zárkával akart megbüntetni és fogházőrökkel azonnal el is vezetette őket. Utközben a kis csapatnak el kellett vonulnia a lakatos mühely előtt, a hol negyven rab doldozott. Amikor a zárkára elitélteket a mühely elé érték, nem akartak tovább menni, mire az őrök erőszakhoz akartak nyulni. Erre a mühelyben dolgozó rabók pajtásaik védelmére keltek és vasrudakkal, furokkal kalapácsokkal felfegyverkezve megtámadták az őröket, a kik menekülni voltak kénytelenek. Eztlátván feltörték az összes ajtókat és kiszabaditották társaikat, ugy, hogy nemsokára együtt voltak mind a nyolczszázan. A fogházfelügyelő, a kit a veszedelemről értesitettek, azonnal a rabok közé sietett, és az ő megnyugtató beszédére, meg arra a kijelentésre, hogy elengedi a büntetést helyre állott a rend. A rabok egyikét azonban, a ki áruló volt s azután az iskolába menekült, társai sulyosan megsebesitették.

— **Szerencsétlenül járt turisták.** Innsbruckból jelentik, hogy az alpesi magaslatokon egy 22 éves leány lezuhant egy szikláról A szerencsétlen leányt még élve szállitották be a két órányi távolságban fekvő faluba, a hol aztán fél óra mulva meghalt. Saalfeldenből pedig azt távirják, hogy Exter Keresztély 17 éves fiatal ember, 70 méternyi magasságból lezuhant s agyveleje szétloccsant. A fiatal ember azonnal meghalt.

— **Mennyi pénz érkezik Amerikából?** Érdekes hivatalos kimutatás van előttünk. E kimutatás arra ád feleletet, hogy az Amerikában kivándoroltak mennyi pénzt küldenek haza posta utján, Összesen három posta igazgatóság: a kassai, pozsonyi és soproni postaigazgatóság területéről van kimutatva az Amerikából érkező pénzküldemények összege. mert a többi postaigazgatóság területéről alig van némi csekély vándorlás Amerikában. A mult 1896 évben első helyen állott a kassai kerület 6.418,862 forintnyi összeggel, azután következett a pozsonyi kerület 554,782 frttal és harmadik helyen a soproni kerület 116,985 frttal. E három postaigazgatóság területére a mult évben tehát összesen 7.290,629 frt érkezett.

1895 ben hazaküldött össze 9.467,991 forint volt, 1894-ben 5.521,245 frt, 1893-ban 8.791. 382 forint; 1892-ben 9.981,600 frint Ez volt idáig a legmagassabb összeg, mert 1891-ben már 7.975,410 forintra szállott alá és 1890 ben csak 4.752,684 frt. volt. Az 1890-től 1896tól végéig Magyarországba küldött amerikai pénzek összege 51.825,941 forintnyi csinos summa volt.

— **Pörök a Fortuna ellen.** A Fortuna aranybánya-vállalat részvény-társaságnak legbuzgóbb pártolója és ajánlója, Boér Béla abrudbányai polgármester volt. Néhány rövid hónap alatt azonban Boér is kiábrándult a tizezer forint kára miatt beperelte [illegible]

Langersman Jamest a budapesti törvényszék előtt. Egyuttal biztositási végrehajtás elrendelését kérte Az utóbbi kérésével a biróság tegnap elutasitotta a fölperest azzal a megokolással, hogy a Langersman ellen fölhozott összes állitások, csak állitások, de bizonyitva nincsenek s igy birói intézkedéseknek alapjául nem szolgálhatnak.

— **Nagy emberek özvegyei.** A Figaro az elhunyt nagy francziák özvegyeiről közöl czikket, ismertetve, hogy miképpen töltik özvegységük szomoru napjait. Mac-Mahon özvegye a nagy tábornok halála után az államtól nem fogadott el semmisegitséget s mérsékelt jövedelme után él. Társaságot nem igen keres fel, csak két fia környezi s menye, a chartresi herczegnő. Carnot özvegye tudvalevőleg szintén nem fogadta el az állami segitséget s aránylag nem nagy jövedelem felett rendelkezik. Elyséebeli barátjai azonban megmaradtak. Lakosztályában kápolnafélét rendezett be, hol Carnot fényképe körül elhelyezte azokat a tárgyakat, melyekkel férje meggyilkoltatása után fejezte ki az egész világ Caserio áldozata iránt részvétét. Két fia közül egyik katonatiszt, a másik képviselő. Lesepsné asszony ez év nagy részét birtokán tölti, hol kilencz gyermeke nevelésének él. A Suez-csatorna-vállalat mngalapitójának özvegye s gyermekei számára 120 ezer frank évi nyugdijat szavazott meg s ez a nagy család jövedelme. Dumas özvegye felváltva lakik birtokán és Párisban. Az előbbi helyen őrzi boldogult férje nyilvánosságra nem hozható levelezéseit, melyek sok bajt okoznak neki, mert folytonosan válaszolnia kell az azokra vonatkozó kérdezősködésekre, még pedig elutasitólag, de finoman. Gounaudné asszony a legnagyobb visszavonultságban őrzi a Faust szerzőjének emlékét s a fényes palotában, hol a boldogult költő lakott, ma is minden ugy van, a hogy ő hagyta. Pasteur özvegye a Pasteur-intézetben birt lakását megtartotta s gondosan ápolja elhunyt férje ott levő siremlékét. Mindennap végignézi a laboratoriumokban folyó nagyszerü munkálkodást, mely férje dicsőségét hirdeti. Az államtól 25 ezer franknyi dijat huz.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A piski telepi ifjuság által folyó hó 4-én rendezett hangversenynyel egybekötött jótékonyczélu tánczvigalom alkalmával felülfizetésekből befolyt 123 frt 50 kr, és pedig felülfizettek: Fáy Béláné Gróf Kun Irma 9 frt, Fáy Béla 9 frt, Mocsonyi Sándorné 10 frt, Lönhart Mária 10 frt, Özv. Kendeffy Árpádné 6 frt, Hollaky Arthur 5 frt, Steinmann Frigyes 5 frt, Gróf Zichy Istvánné 5 forint, Sárközi Gyula 5 frt, Báró Jósika Lajosné, Barcsay Kálmánné 4—4 frt, Barcsay Miklósné, Bartha Lajos, Pogány György, (ny. főispán) Balázs Árpád, Gróf Kun Géza 3—3 forintot, Damfordné 4 frt, Makrai Lászlóné, Pawlasz Ede, Ferber János, Kliska József, Főző József, Horváth János 2 - 2 forintot, Herman Sándor, Goldstein Gyula, Pataky István, Knapp Antal, Liszka Sándor, Kaluza Ignácz, Barcsay Ilka, Barcsay Etelka, Barcsay Gábor, Pogány Károly, Pogány Károlyné, Róth Hermin, Lichtensteiger Albert, Dr. Horváth Kamilló, Dr. Demsinszky Ödön, Gróf Teleky Györgyné, Zeidner Gusztáv, Barcsay Margit és Adler Armin 1—1 frtot, Galgóczy István, Mezey István, Daczó Ernő 50—50 krjczárt.

Fogadják a nagyérdemü közönség és főleg a szereplő személyek a tanusitott meleg érdeklődés és buzgó támogatásukért hálás köszönetünk nyilvánitását. Piski telep, 1897. szeptember, hó 8 án. A rendezőség.

*

A kolozsvári Csizmadia iparos ifjak társasköre által folyó év augusztus 7-én rendezett nyári tánczvigalma jól sikerült, a mely alkalommal tisztelet jegyeiket megváltották: Hegedüs Sándor orsz. gyülési képviselő 10 frt, Gáb István 3 frt, Deési Árpád 3 frt, Lux Kálmán 2 frt, Kelemen Ferencz 2 frt, Varga Lajos 2 frt 10 kr, Erdei Károly 2 frt, Özv. Haraszti Andrásné 2 frt, Horváth Jánnos 2 frt, Szántó Károly 2 frt, Mánn Károly 2 frt, Tóth Antal 2 frt, Szilágyi Lajos 2 frt, Fegtich György 2 frt, Kna, csik József 2 frt, Cserey József 2 frt, Kapranczai János Szamosujvár 2 frt, Györi István 1 frt 75 kr, Szabó Györgyné 1 frt 50 kr, Bouczidán Simon 1 frt 20 kr. Farkas János 1 frt 20 kr. Kelemen Gyula, Judig Mór, Zajácz Jakab, Deák István, Grucz Károly, Nagy Ferencz, Indig Náthán, Drach Lajos, Strucz Károly, Nagy István, Petró László, Mamitza János, Dömződi Sándor, Lengyel Károly, Püspöki Mikós, Macskási Sámuel, Farkas Endre 1—1 frtot, Zilahi csizmadia iparos ifjak egylete 1 frt, Deák Józsefné 1 frt 50 kr.

Felülfizettek: Ötvös János 1 frt, Belcsug Gergely 1 frt, Rigmányi István 50 kr, Pálhán Gábor 50 kr, Kovács Ferencz 40 kr, Reze Ferencz 50 kr. Tarász János 50 kr, Gruiz Sándor 20 kr, Gruiz István 20 kr, Balázs József 20 kr, Vajsz Alrászám 20 kr, Balog Márton 20 kr, Mülle Mihály 20 kr, Nagy Károly 20 kr, Sturza József 20 kr, N. N. 20 kr. Kövesdi József 20 kr. Dul János 20 kr.

Fogadják a tisztelt pártoló tagok és felülfizetők társas körünk köszönetét.

MUVÉSZET.

Szinházi hirek. A hüvösre változott idő lehetetlenné tette a nyári szinkörben az előadások folytatását. Megyeri igazgató ennélfogva ugy intézkedett, hogy a mára birdetett „Három Kázmér“ előadása elmarad, s ma egyáltalában előadás nem tartatik.

Holnap, szombaton nyilik meg a téli szinház, a Jókai Mór regényes szinmüvével: „Keresd a szived“-del, mely a nyári szinkörnek egyik legvonzóbb ujdonsága volt.

Holnapután, vasárnap két előadás lesz. Délután a gyermekek nagy örömére „Robinson Kruzoe“ kerül szinre, este pedig a népszinmü előadások kezdődnek meg a Géczy nagysikerü „Gyimesi vadvirág“-jával, mely eddig még mindig zsufolt ház előtt került szinre.

A téli szinházba szóló szelvényjegyek az igazgatói iroda előszobájában, Körözsy Endre szinházgazdánál kaphatók.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

A trónörökös házassága.

Budapest, szept. 17.

Világra szóló szenzáczios hir érkezett tegnap éjjel Berlinből a telefonon.

Szeptember 13-án ugyanis ugy a bécsi sajtó, mint a bpesti lapok egyértelmüleg **„hivatalos“** értesités nyomán azt irták, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeg nem fog részt venni a nagy hadgyakorlatokon, mert Alsó-Ausztriába, Eckerts-Auba ment üdülni.

A **„hivatalos“** értésités ugy látszik nagyon tévedett e hir közreadásával, vagy a mi még inkább feltehető, a trónörökös utazásának hirre bocsátásával a valót **elburkolni akarta**.

Erre vall a következő szenzáczios hir, melyet az éjjel telefonoztak meg Berlinből.

Ferencz Ferdinánd főherczeg titokban megesküdött egy Pullmann nevü gyönyörü amerikai leányal. Az esküvő után a trónörökös nejével elutazott, nem mint irták Alsó-Ausztriába, hanem Algiriába.

A trónörökös állitólag kijelentette, hogy inkább lemond a trónról. de a leányt elveszi. És el is vette.

A hir Budapesten óriási szenzácziót keltett.

Egész éjjel csillingelt a teleton Berlin és Budapest között.

Bécsből jelentik, hogy ott is roppant szenzácziót idézett elő a hir, s egyszersmind azt is tudatják, hogy a házasságról szóló tudósitást az összes berlini lapok kiadták, ugyhogy már eddig egész Európában mindennüvé elvitte a távíró a szenzácziós esemény megtörténtét.

Ma reggel Bécsből megérkezett ugyan a sablonos szerü hivatalos dementi, de ennek daczára a hir erősen tartja magát és mikdentelé izgatottan tárgyalják.

Általános a vélemény, hogy a dementi nem **bizonyit semmit**, mert minden hasonló esetben sietnek dementivel eltussolni a dolgot.

*

Bpest. szept. 17.

A trónörökös házaságáról szóló hir egy lázba hozta a főváros irányadó közeit. A „Magyar távirati iroda“ a kormány hivatalos tudósitója még tegnap éjjel felkérte bizalmasan a budapesti lapok szerkesztőségeit, hogy a **berlini nevetséges kacsából** ne közöljenek semmit s erre **illetékes** helyen biztosan is számitanak.

A lapok közül többen csak azért is közölték a hirt, mert példátlan dolog, hogy egy távirati iroda elegyedik ilyen dologba s ilyesmit mer kiirni.

Bécsben egyenesen Goluchovszky, közös külügyminiszter kereste fel személyesen a lapokat, hogy a házassági hirről ne vegyenek tudomást, nálunk pedig egy a lapoknak alárendelt távirati iroda. A bécsi lapok ennek következtében az egész dologról egy szót sem irtak.

A házasságról szóló hir külömben minden takargatás és czáfolat daczára valószinüleg igaz, mert már többfelől érkezett távirat, melyek most is egész határozottan fenntartják a hir valódiságát.

Budapest, szept. 17.

Legujabban a hir oda modosult, hogy a trónörökös egy Buschmann nevü **acheni rongyszedő leányával** kelt egybe Londonban.

A trónörökös környezete már ezt rég tudta, de nem merte elárulni senkinek.

Hogy mi a valódi igazság, az még e pillanatban nem tudható.

Állásától megfosztott tanár.

Budapest, szept. 17.

A Budapesten megjelenő napi lapok holnapi száma a következő dolgot közli: „Nagy és az erd. róm. kath. status világi tanáraira nézve következményeiben felette fontos határozatot hozott Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök inditványára f. hó 13-án a status igazgatótanácsot, a midőn Paal Géza brassói gymn. tanárt, mivel oly házasságban élt, melyet csak a polgári forum előtt kötött meg, állásától megfosztotta“.

Utána jártunk a dolognak, az eset tényleg ugy áll, a mint fentebb elő van adva. Hozzá teendő azonban az, hogy Paál Gézának él az első neje, kitől egy 17 éves, a kath. gymnázium VII. osztályába járó fia is van. Pál külön válva élt nejétől s a nélkül, hogy a kath. egyház törvényei szerint tőle elvált volna, polgári uton egybe kelt egy másik nővel. A miatt sem a püspök, sem az igazg. tanács nem engedhette meg, hogy egy férfiu, a ki az egyház törvényeit nem respektálja ugyan ez egyház kötelékében nevelői állást töltsön be.

Népgyülés Pozsonyban.

Pozsony, szept. 16.

A pozsonyi szociálisták kedden népgyülést tartottak, melyen mintegy ezer munkás jelent meg. A napirendhez: a nép és a magyar parlament, elsőnek Poár Árpád budapesti munkásvezér szólalt fel magyarul, azután pedig Zalkay Alajos egy német munkáslap szerkesztője fejtegette a párt törekvéseit. Mindketten az ingyenes népoktatást, a teljes sajtószabadságot, a szabad egyesülési és gyülekezési jogot követelték. Ily értelemben mondotta ki a gyülés a határozatot.

Görögországból.

Athén, szept. 16.

Kormánykörökben kétkedéssel fogadják a hirt, hogy a békét már legközelebb megkötik. Rallis kormányelnök egy kiváló képviselő előtt kijelentette, hogy Görögország mai helyzete tarthatatlan. A halogatásért a felelősség a hatalmakat terheli. Ha a kamara összeüléséig a béke véglegesen meg nem köttetnék, a kormány kénytelen lesz, a királynak bejelenteni a kabinet lemondását.

Püspökök a császár látogatásnál.

Budapest, szept, 17.

A magyar főpapok előkelői nagy számban voltak jelen a császár látogatásánál. Samassa József dr. egri érsek már a fővárosban van. Desseffy Sándor dr. csanádi püspök. Wittenberg János titkárával holnap érkezik, Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök, Buttyka Sándor társaságában 19-én érkezik Bede, nyitrai, Bubics, Kassai; Hidas, szombathelyi püspökök vasárnap szintén ideérkeznek. Schlauch biboros érsek ugyancsak a fővárosba jön. A szerb és oláh püspökök közül többen szintén részt fognak venni az ünnepségeken.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYITTER.

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb és mégis a legerősebb

szivarka-papir.

Teljesen glycerin-mentes. Kapható mindenütt 2, 3 (patent) és 10 kros csomagokban.

Nagybani elárusitás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

dohány nagy- és különlegességi árudájukban

KOLOZSVÁRT.

N. B. Ugyanazon papirból készülnek a kedvelt Clubhüvelyek.

Véd- és ismertetőjegy: Cigarettázó szemüveges ur. (38—40)

Dr. Hirschfeld Jenő

fogorvos

Kolozsvárt, Főtér 34. sz. (Szathmári-ház) első emeletén berendezett mütermében

rendel: d. e. 10—1 óráig
d. u. 2—4 óráig.

Szegényeknek ingyen d. u. 4—6 óráig.

Készit müfogakat, eszközöl fogtöméseket, s végez a fogászat körébe tartozó mütéteket.

6—7

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz: 538—1897 753. (1—1.)
bvgrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a maros-vásárhelyi kir. törvényszék 1897. évi 1271. polg. sz. végzése következtében Dr. C h e t i á n Ágoston ügyvéd által képviselt Méra Sándor javára Boár Mitru és társai m.-szokoli lakósok ellen 270 frt, s jár. erejéig 1897. junius hó 17-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 400 forintra becsült lovak és szarvasmarhákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a t e k e i kir. jbiróság 8446—1897. számu végzése folytán 270 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi deczember hó 17-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 61 forint 65 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig M.-S z o k o l k ö z s é g h á z á n á l leendő eszközlésére **1897 évi szeptember hó 21-ik napjának d. e. II órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108.§-sa értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérő nek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Tekén, 1897 évi szeptember hó 1. napján.

BURG GUSZTÁV,
kir. birósági végrehajtó.

Ugron Gábor

almakeréki erdőiben

2000 holdon a bükk-makk termés

— eladó. —

Érdeklődők forduljanak Székely-Udvarhelyen lakó tulajdonoshoz. 747. 3—3.

Hölgyek figyelmébe!

Tudatom a nagyérdemü hölgyközönséggel, hogy **Belmagyar-utcza 25. szám alatt**

Szalont

nyitottam, és a **legelegánsabb női kalapokkal** szolgálhatok. Valamint **alakitásokat és diszitéseket** is elvállalok.

741. 4—5. **Schauer Sidi.**

NAGY SZÖLLŐ RAKTÁR!

A nagyérdemü közönségnek szives tudtára kivánom hozni, — hogy **szeptember hó 19-től** a naponként érkező **friss hirneves csemege-szöllő, dinnye, baraczk- és más gyümölcs raktáromat**

Ifj. Pere István

füszerkereskedőnek átadtam t o v á b b i e l a d á s v é g e t t.

(Hid-utcza 29. szám. Postával szemben.)

A honnan is az ezután érkező szöllő küldeményekből az általam mérsékelt **32 kr.** árban, kis és nagymenynyiségben a legnemesebb faj e s e m e g e-s z ö l l ő k mindig kaphatók.

Midőn köszönetet mondok az igen tisztelt p á r t o l ó vevőimnek, — egyuttal kérem becses bizalmukkal engem továbbra is megtisztelni.

Kiváló tisztelettel 754. 1—2.

Kondor Kálmán

Debreczeni nagy szöllő- és dinnye termelő.

Az 1896. évi budapesti kiállitáson „jó munkáért" kitüntetve.

LÉBER GYULA

ELSŐ ERDÉLYI S O D R O N Y SZÖVETFONAT ÉS S Z I T A Á R U GYÁRA.
Kolozsvárt, Torda-utcza 9. szám alatt.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, u. m. kertek, erdők, vadas-kertek, szöllők, sirhelyek, stb. bekeritéséhez való **gépfonatait**; majorsági udvarok **fonattal való befonását**; pinoze, padlás, ablak világossági magtár- és éléskamraa ablakok **rostélyzatát áthányó rostak**, szén, koksz, kavics válogatáshoz; **szikra-fogók** gépekhez. Zöldre festett **légyszövet, szelelő- és lóher rosták.** Backer-féle **rosták** és egyébféle használatra **vas- réz- és czin-szövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek** különféle mintákban, fakeretbe foglalt **rosták és szitak, ruganyos ágybetétek** (matrácz), **sodrony-lábtörlők.**

Képes árjegyzékkel kivánatra ingyen és bérmentve szolgálok.

A nagyérdemü helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve

718. 5—20. kiváló tisztelettel **LÉBER GYULA.**

A brassói portland czement-gyár

ajánlja az általánosan kitünőnek elismert

Portland Czementet

felelősség mellett

folyton egyenlő és teljesen megbizható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállitva, a **legolcsóbb árban.**

Kolozsvárt kapható:

Klemm Pál fakereskedő urnál (Telefon 79.), **Tessitori** és **Gurisatti** beton-vállalati czégnél és **Segesváry** és **Társai** kereskedő urnaknál. 99. (30—x)

A költözködési idény alkalmából van szerencsém a nagybecsü közönségnek figyelmébe ajánlani az

Első kolozsvári

lakás- és ablak-tisztitó-

valamint

padló-beeresztési vállalatomat,

mely elvállal helyiségekben, uj és régi lakásokban **ablakok, üvegtetők, tükrök, tükör üvegek tisztitását, ablak-rámák, falak kapuzatok** (Portalek) **lemosását, pallók felsúrolását, beeresztését, felkefélését és fényezését.** Papir-kárpittal bevont **mennyezetek** (Plafon) **tisztitását és leporolását, függönyök, szönyegek, butorok kiporolását és tisztitását, ablak-redőnyök mosását** és az ezzel járó **ki- és beakasztásokat,** ugyszinte **függő-lámpák,** (csillárok), **ajtó és ablak-kilincsek tisztitását** stb. Ugyszintén **poloskák- és svábbogarak teljes kiirtását.**

Miután vállalatom csakis e szakmában jártas és teljesen kiképzett munkásokkal rendelkezik, azon helyzetben vagyok, hogy t. cz. megrendelőim bármi magas igényeit is kielégithetem.

Számos pártfogásért esedezik

teljes tisztelettel

Ornstein Ignácz vállalkozó,
belmonostor-u. 12.

752. 1—3.

A Kolozsvári k ö z u t i vasut r. t. mint a **Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselősége.**

Központi iroda: Belmagyar u 6 Raktár: Vasut mellett, saját telepén.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesiteni, hogy a magyar általános hitelbank szénosztályának képviseletével s illetve urikánysilvölgyi (lupényi) kőszén bányákból származó s alatt osztályozott szénanyagok kizárólagos eladásával bizattunk meg.

Eladási területünk:

1. Kolozsvár város és vidéke;
   a következőleg felsorolt vasutvonalak:
2. Kolozsvár—Mezőtelegd;
3. Kolozsvár—Deés—Zilah; 554. 28—x.
4. Deés—Beszterczo;
5. Kolozsvár—Gyéres—Kocsárd—Tövis—K.-Kapus;
6. Gyéres—Torda;
7. Kocsárd—Marosludas—Marosvásárhely—Szászrégen;
8. Marosludas—Beszterczo;
9. Tövis—Gyulafehérvár—Piski—Petrozsény;
10. Gyulafehérvár—Zalatna;
11. Piski—Vajdahunyad.

Az eladásra kerülő elismert kitünő minőségü szén következő osztályozás szerint szállittatik:

1. Lupényi darabos szén.		6. Lupényi porment. akna szén II.	
2. „ salon szén.		7. „ aknaszén III.	
3. „ koczka szén.		8. „ dara szén.	
4. „ dió szén.		9. „ raktári porszén.	
5. „ rostált akna szén. I.		10. „ kovácsoló szén.	

Azonkivül elfogadunk megrendeléseket:

I. a felső-sziléziai (zaborczai) bánya dió pirszén
I. a „ „ kocka „ szállitásra.

Az eladás helyt Kolozsvárt **bérmentve házhoz szállitva** többi állomásokra Lupény állomáson kocsikba rakva, esetleg megállapodás szerint rendeltetési állomásra bérmentve eszközöltetnek.

Árakkal, méltányos szállitási feltételekkel s egyébb a szénszállitásra vonatkozó felvilágositással bármikor s postafordultával szivesen szolgálunk.

Pontos, gyors és kifogástalan szállitásra kiváló gondot forditunk.

Megrendelések csakis hozzánk czimzendők.

Kolozsvár, 1897. év junius havában.

A kolozsvári közuti vasut r. t. mint a
Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselősége.

SOLYMOSY ÉS KÓSCH

VOLT RAJKA-FÉLE

Gépgyár és vasöntőde

Kolozsvár, felső-szénutcza. Telefon 198. sz.

Megrendelésre készülnek:

Öntvények 5 grammtól 5.000,000 grammig.

Öntött vas oszlopok, lépcsők, rácsozatok

legdiszesebb mintákban.

Vas fedélszerkezetek és hidak.

Az összes gazdasági gépek gyári-raktára.

Gőzgépek és kazánok.

Tervrajzok- és költségvetések.

530. 14—x.

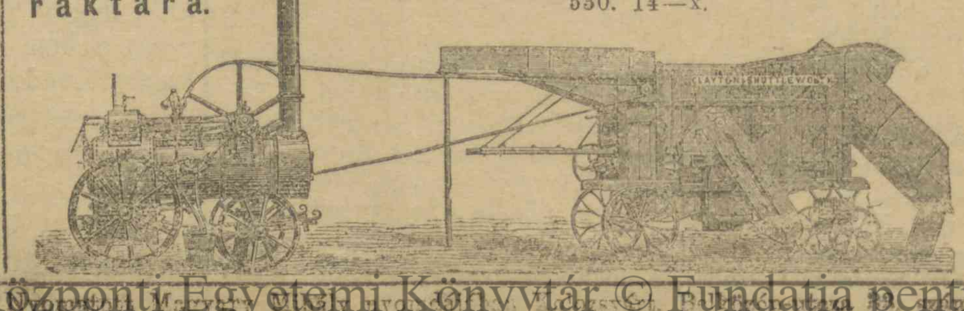

ADLER SÁMUEL, Belközép-utcza sarkán.

Vidéki megrendelések elfogadtatnak. / Nagyobb vételnél árengedmény.

Értesitem a nagyérd. közönséget, hogy az alatt jelzett burgonyafajok, u. m.:

Haupe burgonya (fehér)		**frt 3.—**
Rózsa	„	**frt 3.50**
Sárga	„	**frt 3.75**

100 kgként üzletemben kaphatók.

Egyszersmind figyelmeztetem a n. é. közönséget, hogy az Erdélyben termett burgonya a sok esőzés következtében nem oly ép és egészséges, mint az általam árusitott Magyarországi homokban termett burgonya, melyáltal az is különösen kiválik, hogy **tartóképessége folytán a téli idényre is eltehető annélkül, hogy romlásnak lenne kitéve.**

Teljes tisztelettel: 738. 5—10

ADLER SÁMUEL, Belközép-utcza sarkán.

Asztalos- és kárpitos butor nagy raktár: **Kolozsvár, Belmonostor-utcza 8—10 szám.**

Vas-butor nagy választék! / Szönyeg és függöny nagy raktár!

A helybeli és vidéki n. é butorvásárló közönségnek szives megtekintés végett kiárólagosan saját műhelyeinkben készült, dus választéku

butorraktárunkat

van szerencsénk igen becses figyelmébe ajánlani.

Állandóan raktárt tartunk minden stylben, u. m. barok, angol, renezanc, teljes e b é d l ő é s h á l ó s z o b a b e r e n d e z é s e k b ő l, s z a l o n g a r n i t u r á k a t a legelegánsabban kiállitva, mindenféle egyes buto darabokat, egyszerü és finomabb kivitelben, továbbá elvállalunk minden szakmánkba vágó munkákat, r a j z szerinti elkészitését ugyszintén bármily javitásokat, vagy átalakitásokat a l e g o l c s ó b b árakban.

Bátrak vagyunk megjegyezni, hogy tőlünk vásárolt butorokért a teljes jótállást elvállaljuk mivel minden egyes asztalos és kárpitos butor darab s a j á t felügyeletünk alatt jó és csak legjobb erőkkel előállitott, a kor minden kivánalmainak megfelelő saját kész tményü munkákkal szolgálunk.

A n. é. közönség igen becses pártfogását kérjük

kiváló tisztelettel

746. 2—20. **Gaál és Molnár.**

Raktár: **Belmonostor-utcza 8—10. szám. — Műhely: Kis-Kandia-utcza 2. szám.**

BITTÓ REZSŐ

KOLOZSVÁRT

—(uri divat, kalap és fehérnemü kereskedése)—

Főtér 11. szám. (Reil-ház.)

Ajánlja dus választékban berendezett czikkeit gyári árakon, u. m.: **angol- és belföldi kalapok, ingek** a legjobb franczia szabás szerint a világhirü Schroll-féle schiffonból, **gallér, kézelő, zsebkendők, bőrkesztyük, esernyő, sétabotok, utazó-czikkek, lábtyuk, harisnyák és nyakkendő különlegességekben.** Jaeger tanár-féle **normál ruházati czikkek főraktára, alsó ingek és nadrágok. Angol esököpenyegek. Kocsitakarók, utazó plaidek. Franczia és angol illatszerek. — Szappan és toilette czikkek.** 688. 10—24.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás és szabott ár!

„Elvem csekély haszonnal nagy forgalmat elérni!"

Az Aussigi üveghuta részv. társ. főraktára.

Czégváltozás!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy 25 év óta **Hunwald Lipót** czég alatt, a kolozsvári piaczon fennálló

üveg, porczellán és lámparaktárt

f. é v i a u g u s z t u s h ó 15-t ő l kezdve tetemesen nagyobbitva

Hunwald Lipót és fia

törvényszékileg bejegyzett czég alatt fogjuk folytatni.

Ajánljuk ezuttal dus raktárunkat mindennemü bel- és külföldi **üveg-, porczellán és lámpákból,** franczia és angol **fayence-ból,** salon és templomi-**csillárokat, Christofle és Berndorfi** evő-eszközöket, **disztárgyakat-, china-ezüst, majolika** és **velenczei üveg különlegességeket alkalmi ajándékoknak.**

Az **Aussigi üveghuta társaságnak** egyedüli erdélyi főraktárát birván, szolgálhatunk mindennemü palaczkokkal ugy kis mennyiségben, valamint egész kocsirakománnyal.

Épület üvegezésre különös gondot forditván, nagy raktárt tartunk bel- és külföldi táblaüvegből, belga solin és tükörtáblákból.

Mindent tetemesen leszállitott árban.

Midőn a n. é. közönségnek a régi czég iránt eddig tanusitott jóindulatát megköszönjük, kérjük az uj czéget is azon bizalomban részesiteni, nekünk pedig főtörekvésünk ezentul is oda fog irányulni, hogy solid és pontos kiszolgálás által a reánk ruházott bizalmat teljes mértékben kiérdemeljük.

Teljes tisztelettel

745. 2—20. **Hunwald Lipót és fia.**

Christoffle & Co. ezüstgyár főraktára.

HADKÖTELESEK,

kik **egyévi önkéntesi szolgálatukat** legcsinosabb, legjutányosabb és a szabálynak teljesen megfelelő

EGYENRUHA

ÉS

FELSZERELÉSEKBEN

óhajtják teljesiteni, forduljanak

KRAUSZ ADOLF és FIA

UDVARI SZÁLLITÓK
HADFELSZERELÉS és EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉHEZ

Kolozsvárt, **Belmonostor-utcza,**

Telefon 153. szám,

hol is mindenféle felvilágositással és árjegyzékkel készséggel szolgálnak.

Bármely fegyver-nemhez tartozó egyéves önkéntesek teljesen felszereltetnek.

648. (9—12)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.